

ORUÇLUNUN MÜKÂFAATI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm. Bi'smi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn...

a. Ramazan'ın Kıymeti

Aziz ve muhterem cemâat-i müslimîn!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun... Rasûlü Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyât ve't-teslîmât*) Hazretleri'ne ihtirâmâtımızı Mevlâmız iblâ eylesin... Şefaatine cümlemizi nâil eylesin... Yolunda cümlemizi dâim eylesin...

Öyle bir güzel bir aya vâsıl olduk ki, kıymetini bilenlere ne mutlu!.. Peygamber SAS Efendimiz, Üç Aylar girdiği zaman, —yâni Receb, Şa'ban ve Ramazan ayları— ibâdetine daha fazla düşünleşirdi.

Rivâyet edilmiştir ki:

“—Receb ayı ekim ayıdır, Şa'ban ayı bakım ayıdır; Ramazan biçim, hasat ayıdır.”

Demek ki, sevapları kazanmak için hazırlıklar Üç Ayların başında başlıyor ve bu zamana kadar uzanıyor.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hadis-i şerifte bildirildiğine göre: Bu ayın evveli rahmettir, ortası mağfirettir. Namaz kıldıkça, oruç tuttukça insanın mükâfâtları artıyor, afv ü mağfirete mazhar oluyor. Ahiri de (*ıtkün minen nâr*) cehennemden azad olmasıdır. Müslümanın günahlarından dolayı cehenneme düşmesi durumunun kalkmasıdır. O tehlikenin kendisinden uzaklaşmasıdır. Cehenneme girmeyince de;

فَمَنْ زَحْزَحَ عَنِ النَّارِ وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ

(آل عمران: ۱۸۵)

(*Femen zühziha ani'n-nâri ve udhilel-cennete fekad fâz*) “Ne mutlu cehenneme girmeyip de cennete girebilenlere; işte fevz bulanlar onlardır.” buyruluyor. Böyle güzel bir aydır. Üç Ayların sonuncusudur, hasat zamanıdır. Ve hepimizin dilinde olduğu üzere, minarelerde mahyalarda yazıldığı üzere on bir ayın da gerçekten sultanıdır.

İbn-i Abbas RA, fakih bir sahabidir. *Ebâdile-irbaa*'dan, dört Abdullah'tan birisidir. Kendisine sormuşlar:

“—Ayların en hayırlısı hangisidir?” diye.

“—Ayların en hayırlısı Ramazan ayıdır.” diye cevap vermiş.

Bunu da hepimiz biliyoruz, tereddüdümüz yok... Ebû Mes'ud el-Gıfârî RA Hazretleri'nden rivâyet edilmiş ki:¹

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.388, no:967; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.33, no:4782; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1245; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.XXI, s.82, no:6393; Ebû Mes'ud el-Gıfârî RA'dan.

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ
:يَوْمَ أَهْلَ شَهْرٍ

رَمَضَانَ: لَوْ يَعْلَمُ الْعِبَادُ مَا فِي شَهْرِ رَمَضَانَ ،
لَتَمَنَّى الْعِبَادُ أَنْ

يَكُونَ شَهْرَ رَمَضَانَ سَنَةً

(طب. عن أبي مسعود الغفاري)

(*Ennehû semia rasûla'llah SAS yekûlü: Yevme ühille şehru ramadàn*) Peygamber SAS buyurmuş ki: “Ramazan ayının hilâli görüldüğü zaman, (*lev ya'lemu'l-ibâdi mâ fî şehri ramadàn*) Ramazan ayındaki mükâfatları, sevapları, nimetleri, rahmetleri insanlar hakkıyla bilselerdi; (*letemenne'l-ibâdi en yekûne şehru ramadàn, seneten*) bunu bilen kullar bütün senenin Ramazan olmasını temenni ederlerdi.”

Hani biraz oruç tutuyoruz, hani 33 rekâtı buluyor akşamları kıldığımız şu namazlar; ama mükâfatı çok büyük!.. Kıymetini bilenler, “Keşke bütün sene Ramazan orucu olsaydı!” diye temenni ederlerdi. Peygamber SAS Efendimiz'in böyle bildirdiğini naklediyorlar.

Demek ki, hakîkaten ne kadar ihtiram etsek, ne kadar sevsek, ne kadar gayret etsek azdır. Güzel bir aya ulaşmış bulunuyoruz. Allah'a hamd ü senâlar olsun...

Bu hadis-i şerifleri hep Abdülkadir-i Geylânî Efendimiz'in *Gunyetü't-Tâlibîn* kitabından okuyorum. O kitabı çok seviyorum. Abdülkadir-i Geylânî Efendimiz'i de hepiniz çok seversiniz. Allah şefaatine nâil eylesin... Evliyâullahın en büyüklerinden, en meşhurlarından, Kàdirî Tarikatı'nın piri, çok büyük alim... Peygamber Efendimiz'in sülâlesinden... Onu da ben çok seviyorum, yanımda gezdiriyorum. Tam Ramazan ayıyla ilgili bölümü de var, güzel bilgiler veriyor. Başka kitaplarda bulunmayan bilgileri, rahatlıkla burda toplu olarak görüyoruz. Onun için Allah onun da ruhunu şâd eylesin, makamını daha yüksek eylesin... Bizleri de onun şefaatine nâil eyleyip cennette ona komşu eylesin...

Tabii, biz onun kitabını okudukça da ona sevab gidiyor. Çünkü, kitap sadaka-i câriyedir. Bir insan bir kitap yazdı da, o kitaptan istifade edildi mi; istifade edildiği müddetçe yazan insana sevab yazılır. Bir insan bir talebe yetiştirdi de, o talebe İslâm'a hizmet etti mi; hizmet ettiği müddetçe hocasına sevab yazılır.

Hocanız meselâ, kim bilir hangi hocadan yetişmiş. Namazı kıldırdı, el-hamdü lillâh beraberce namaz kıldık. Hem bu hocaefendi sevap kazanıyor, hem siz sevap kazanıyorsunuz, hem hocaefendiyi yetiştiren hocaefendi sevap kazanıyor. Hem de sizi müslüman yetiştiren anne-babalarınız sevap kazanıyor. Kabirde ise bile sevap kazanıyor.

Bir müjde var müslüman kardeşlerim: Cuma günleri kabirdeki geçmişlerimize, bizim bu dün-

yada yaptığımız işler haber olarak verilir. Yâni, “Senin dünyadaki oğlun, kızın dünyada şöyle yaptı, şöyle yaptı, şöyle yaptı...” diye cuma günü kabirdekilere bildirilir. Kabirdekiler, geçmiş olan, ahirete irtihal etmiş olan geçmişlerimiz, –Allah cümlesine rahmet eylesin, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ olsun... Cennet bahçesi olsun kabirleri, ruhları şâd olsun– dünyadaki evlatlarının iyi işler yapmalarından sevinirlermiş; nurları ve sürûrları ziyâde olurmuş.

Nûr, ışık demek... Bak burada ışıklar sönse, göz gözü görmez. Işıklar var, avizeler var, avizelerin güzelliği var... Tatlı tatlı oturuyoruz. Ben bu kitabın harflerini, yazılarını görebiliyorum. Nur güzel bir şey... Kabirde de insana nur lâzım, sıratı da nur lâzım!.. Sıratı ibadetlerimiz önümüzde nur olacak.

نورهم يسعى بين أيديهم وبأيمنهم

(التحریم:٨)

(*Nûruhüm yes’â beyne eydîhim ve bi-eymânihim*) [Onların önlerinden ve sağlarından (amellerinin) nûrları aydınlatıp giderler.] (Tahrîm, 66/8)

Mü’minin önünden arkasından, ibadetleri nur gibi aydınlatacak yolunu; faydasını görecekler. Nurları artarmış, sürûrları artarmış. *Sürûr* da sevinç demek... Sevinirlermiş, şâd olurlarmış; kabirlerinde memnun ve mesrûr olurlarmış. Evlâtları işi şeyler yaptıkları zaman...

Amma, eğer kötü şeyleri yapıyorlarsa veya

iyi şeyleri yapmıyorlarsa, üzülürlermiş. Biliyorsunuz kötülük iki türdür:

1. Kötülükleri yapmak.
2. İyilikleri yapmamak.

Farzları tutmazsa insan, bir çeşit kötülük yapmış olur. Kötülükleri yapmışsa, o da bir başka çeşit kötülüktür, ayrı...

Demek ki, iyi bir evladın vefat etmiş anne ve babasına en güzel hediyesi, kendisinin iyi insan olmasıdır. Çünkü, kendisinin yapmış olduğu bütün ibadetlerin sevabının bir kopyası anne-babasına gider. Kendisinin sevabından bir şey eksilmez; telâşlanmayın, üzülmesin... Ondan alıp ona verilmiyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti çok, nimeti geniş, hazineleri sonsuz... Bir kopyası diyorum, yâni bunun kazandığı sevap ne kadarsa, bir misli de onlara verilirmiş. El-hamdü lillâh bu da büyük bir nimettir.

Sizin de düşünürseniz: Meselâ, Bursa'nın kestane şekeri vardır. Biz Bursa'dan geçerken gideceğimiz şehre kestane şekeri alıp götürüyoruz. Bilmiyorum Antalya'nın nesi meşhurdur. Veyâhut Afyon'un kaymağı var, kaymak şekeri var, kaymaklı lokumu var... Her beldenin kendine göre meşhur bir şeyi var... Amma, "Acaba ahirete göçmüş olan geçmişlerimize biz buradan ne hediye gönderebiliriz?" diyecek olursanız; iyi müslüman olun, en iyi hediye odur. Namaz kılın, Kur'an okuyun, hatim indirin, sadaka verin, hayır yapın, hasenat yapın!.. Siz iyi insan oldunuz mu, annenizbabanız mesrur olur, memnun olur, rüyanıza girer, teşekkür eder.

Yapmadığınız zaman da girer. Bazan bakarsınız, mahzun, üzüntülü görürsünüz. Sizden bir şey istiyor, hayır istiyor demektir

o... “Evlâdım, beni unutma!” demek mânâsına gelebilir.

b. Oruçlunun Uykusu İbadet, Susması Tesbih

Şimdi Ramazan’la ilgili hadis-i şerifleri okumaya devam ediyorduk. Abdullah ibn-i Ebû Evfâ RA rivâyet etmiş ki:²

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَوْمُ الصَّائِمِ
عِبَادَةٌ، وَصَمْتُ ه

تَسْبِيحٌ، وَدَعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ، وَعَمَلُهُ مَضَاعِفٌ

(هـ. عن عبد الله ابن أبي أوفى)

(Kâle rasûlü’llah SAS) Peygamber SAS bildiriyor. İlmin kaynağı Peygamber Efendimiz... Allah-u Teâlâ Hazretleri onun gönlüne akıtmış nurları, ilimleri, maârif-i ilâhiyyeyi, ulûm-u ledûniyyeyi... O da 23 sene boyunca Ümmet-i Muhammed’e anlatmış. Hem Kur’an-ı Kerim’i anlatmış, hem Kur’an-ı Kerim’de olmayan detayı, teferruatı anlatmış; hem de mücessem hayatıyla İslâm’ı yaşamış. “İşte böyle müslüman olunur, işte Kur’an’a böyle uyulur.”

² Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.415, no:3937; Abdullah ibn-i Ebû Evfâ RA’dan. Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.397, no:3761; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VIII, s.718, no23602 ve s.728, no:23631; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIV, s.25, no:13696.

diye önümüzde elle tutulur, gözle görülür, müşahhas, mücessem bir misal olmuş oluyor. O da çok güzel...

Biliyorsunuz ressamalar, heykeltıraşlar model koyuyorlar karşılarına da, yaptıklarını ona göre yapıyorlar. Bizim de model insanımız, örmek insanımız, imtisâl edeceğimiz, iktidâ edeceğimiz büyüğümüz Peygamber-i Zîşânımız Muhammed-i Mustafâ SAS... Onun izinden yürüdük mü, kurtuluruz. Bütün ilimlerin, dînî bilgilerin kaynağı da onun hadis-i şerifleridir. Kur'an'ı da zâten Allah ona indirmiştir. Vahiy ona gelmiştir de, o bize söylemiştir. Kur'an da ondan geçerek bize gelmiştir.

O halde Rasûlüllah SAS Efendimiz başımızın tâcıdır. Sünnet-i seniyyesi de başımızın tacıdır. Ondaki istğnâ mümkün değildir. Kur'an bana yeter demek mümkün değildir; çünkü, *vahy-i gayr-i metluv*'dür. Rasûlüllah SAS'in sünnet-i seniyyesi de Kur'an'ın izahıdır, şerhidir, tefsiridir, mücessem örneğidir. Tabii, bu sözleri niye söylüyorum: Bazı eksik akıllılar, eksik bilgililer çıkıp da, yalan yanlış sözler söyleyebiliyorlar; biz işin gerçeğini bilelim diye söylüyorum.

Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:

(*Nevmü's-sâimi ibâdetün*) Bakın oruçlunun mükâfatlarına!.. “Oruç tutanın uykusu da ibadettir.” Oruçlu ya, bazan şöyle bir mahmurluk çöküyor, halsizleşiyor, ben biraz şuraya uzanıvereyim diyor. Bunun yazı var, kışı var, sıcağı var, soğuğu var... Uzun günleri var...

Stokolm'e gittik. Kutuplara yakın bir yer, biliyorsunuz. Dokuza yakın sabah namazı oluyor, onikiye yakın öğle namazı oluyor, bire yakın ikindi namazı oluyor, üçe yakın akşam oluyor; kocaman bir gece... Yazın gitsek, yazın da tersi; kocaman bir gündüz, azıcık bir gece... Teravihi sıkıştıracak zamanı bile zor buluyorlar. Ordaki kardeşlerimizin kimisi de işçi olduğundan, çalışıyorlar. Ellerinde mâdenî parçaları birbirine yapıştırmaya mahsus kaynaklar... "Hocam! Sıcakta 60 derecede, 70 derecede, gözlüğü takıyoruz, metalleri birbirine kaynatıyoruz, gemi inşâ ediyoruz." filân diye söylüyorlardı. Allah râzı olsun... Uzun oruçlar da olabiliyor. Tabii, böyle olunca da bazan biraz uyku uyumak gerekebiliyor.

Gece hiç uyku uyumuyorlar. Akşamı kılıyorlar camide... İftarı ediyorlar, yatsıyı kılıyorlar, teravihi kılıyorlar. Biraz oyalanıyorlar, sohbet ediyorlar. Sonra sabah namazını kılıyorlar, işe gidiyorlar. Kahraman insanlar... Ondan sonra da tabii, işten çıktıktan sonra azıcık uyuması lâzım bu zavallının...

(*Nevmü's-sâimi ibâdetün*) Oruçlunun uykusu da ibadettir. Sonra: (*Ve samtühû tesbîhun*) "Susması tesbih sevabı kazandırır." Sübhânallah demiş gibi, tesbih çekmiş gibi sevap kazanır. Sükûtu da sevaptır. Biraz keyfi kaçıyor insanın, eskisi gibi çok konuşmuyor. Oruç güzelleştiriyor insanı...

Uykusu ibadettir, sükûtu tesbihtir; (*Ve duâuhû müstecâbün*) "Duası da makbuldür." Oruçlunun duası mükbulür; çünkü, Allah'ın sevgili kulu

oluyor. Allah için bıraktı yemesini, içmesini, ailevî münâsebetlerini... Nefsinin iştihâ duyduğu kuvvetli arzularını Allah için bıraktı. Allah onun için seviyor. Kendisi nâmına fedâkârlık yaptığı için seviyor, duası da müstecâb oluyor.

O halde ne yapmak lâzım?.. Oruçlunun duasını kazanmak lâzım! Gönlünü hoş etmeye çalışmak lâzım, hizmet etmek lâzım! İkram etmek lâzım, iftar ettirmek lâzım!.. Böylece onun müstecab duasını elde etmeye, kazanmaya çalışmak lâzım!..

(*Ve amelühû müdâafun*) “Ameli de kat kat sevaplandırılır.” *Mudâaf* demek, kat kat demek... Ne kadar sevaplandırılır, oruçlunun amelinin sevabı nedir?.. Oruçlunun Ramazan’da ibadetler, başka zamanda yaptığı ibadetlerin aynı olsa bile yetmiş kat daha sevaplıdır. Az bir fark değil, yetmiş kat fark bayağı güzel bir şeydir.

Şimdi biz bilmiyorum, Ramazan’ın dışında nafile namaz kıldık mı yatsıdan sonra?.. Gece yatarken abdest alıp namaz kıldık mı, gece teheccüde kalkıp namaz kıldık mı bilmiyorum ama, ramazanda yirmi rekât terâvih kılıyoruz ilâveten... Yirmi rekâtı yetmişle çarparsak, sanki 1400 rekât kılmış gibi oluyoruz yâni... Sadaka versek, yetmiş kat... Tesbih çeksek, yetmiş kat daha fazla... vs. Hepsi böyle gidiyor.

Onun için bazı bilgili müslümanlar, işin esrarını büyüklerinden, hocalarından duymuş olan müslümanlar, zekâtını Ramazan’da verirler. Biliyorsunuz zekât için birtakım şartlar vardır.

Bir şartı da, zekât verilecek metâ'nın ele geçmesinden sonra üzerinden bir yıl geçmesi lâzım!.. Meselâ, bir para kazanmışsın şu anda, hemen zekâta muhatap olmuyor. Bir sene geçtiği zaman, *havelân-ı havl* deniliyor; bir sene geçtikten sonra zekât buna terettüb ediyor. Bir sene geçtikten sonra zekât vereceksin ama, bunları ayarlayıp, kaydırıp, erkene alıp ramazanda zekât verir bazıları...

Ramazan'da gidin Suudî Arabistan'a... Bazı Suudlular ne kurnazdır, ne açıkgözdür. Arapçaları da olduğu için gayet iyi bilirler. Bakarsın zekât yağıyor her tarafa... Desteyi çıkartır adam, Mercedes'inin penceresinden elli elli, yüz yüz verir. Neden?.. Ramazan'da yetmiş kat daha sevaplı her şey...

Amel-i mudaaf dediği o... *Mudàaf* kat kat demek ama, yetmiş kat olduğunu başka hadis-i şeriflerden biliyoruz.

c. İki Ramazan Arasındaki Günahlar Affolur

Ebû Hayseme'den rivâyet edilmiş ki:³

رَمَضانَ إِلَى رَمَضانَ، وَالْحَجُّ إِلَى الْحَجِّ، وَالْجَمْعُ عَةَ
إِلَى الْجَمْعِ عَةَ

وَالصَّلَاةُ إِلَى الصَّلَاةِ، كَفَّارَةٌ بِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْت

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.400, no:9186; Ebû Hüreyre RA'dan.

نَبَتِ الْكَبَائِرِ .

(*Ramadànu ilâ ramadàn, ve'l-haccü ile'l-hac, ve'l-cumuatü ile'l-cumuah, ve's-salâtü ile'ssalâh, keffârâtün bimâ beynehünne me'ctünibeti'l-kebâiru*) “Bir Ramazan evvelki Ramazan ile, bir hac önceki hac ile, bir cuma önceki cuma ile, bir namaz önceki namaz ile arasındaki günahlar için kefarettir. Günahların silinmesi için sebeptir.” Ne şartıyla? (*Me'ctünibeti'l-kebâiru*) Büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde bunlar bir evvelki ile aralarındaki günahların silinmesine, affedilmesine sebep olur, kefarettir olur. Bu da çok güzel bir şey...

Şimdi biz bir Ramazan'a yetiştik el-hamdü lillâh, üçüncü dördüncü günündeyiz. Geçen sene Ramazan'ı da yaşamıştık, bu Ramazan'a eriştik. Demek ki Ramazan'ı güzel tutabilirsek, geçtiğimiz bütün sene hatalarımız, kusurlarımız neler olmuşsa, Allah onları silecek. Cuma kıldığımız zaman güzelce, bir önceki cuma ile aradaki günahlar silinebilecek. Onun da tabii bazı şeyleri var; meselâ cuma günü gusül abdesti olarak gelmek gibi... Bir namaz kendisinden önceki namazla aradaki günahları sildirecek. Demek ki, namaza müdâvim olmak lâzım!.. Demek ki, cumaları kaçırmamak lâzım! Demek ki, Ramazanları iyi değerlendirmek lâzım!..

Hazret-i Ömer RA, biliyorsunuz *Aşere-i Mübeşşere*'den... Cennetlik olduğu hayatında kendisine tebliğ edilmiş on kişiden birisi Hazret-i Ömer. Başka? Peygamber SAS Efendimiz'in kayınpederi... Kızın vermiş, binâen aleyh

kayınpederi... Başka? Peygamber Efendimiz'le kabir arkadaşı olma şerefine ermiş insan... Peygamber Efendimiz'in gömüldüğü odada o da gömülü... Efendimiz'e o kadar yakın gömülmek herkese nasib olmaz. Allah nasib etmez, savurur atar istemediği kulu... Ona nasib olmuş.

Hazret-i Aişe Validemiz'in bir menkabesi vardır *Delâil-i Hayrat* kitabında... Rüya görmüş Hazret-i Aişe Validemiz RA... Rüyasında üç tane dolunay, gökten gelmiş odasına düşmüş. Allah Allah!..

Kocaman mehtap Hazret-i Aişe Validemiz'in odasına geliyor, orda kayboluyor. Gitmiş babası Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e anlatmış. Rüya tâbir etmeyi severdi Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz.

“—Babacığım, ben böyle bir rüya gördüm.” demiş. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz rüya:

“—Kızım, senin odana, hücrene üç mübarek insan defnolunacak; bunlar yeryüzünün en mübarek insanlarıdır.” demiş.

Hazret-i Aişe Vâlidemiz Peygamber Efendimiz'in zevcesi; mescidin kenarında hücresi vardı. Peygamber Efendimiz'in şu anda kabri orada... Orada otururdu Hazret-i Aişe Validemiz.

Aradan zamanlar geçmiş. Rasûlüllah SAS Efendimiz irtihal-i dâr-ı bekâ eyleyince, “Ne yapalım?” diye düşünmüş sahabe-i kirâm... Birisi demiş ki:

“—Peygamberler nerede vefat ederse oraya gömülürler, nakledilmezler başka yere...

Buraya gömülecek!” demiş.

Bunun üzerine oraya gömmüşler. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz kızının yanına gelmiş, demiş ki: “—Kızım, hani sen bir rüyâ görmüştün ya, ne kadar zaman evvel... Üç tane dolunay senin hücrene geliyordu. Ben de sana, ‘Yeryüzünün en hayırlı insanlarından üç kişi senin hücrene gömülecek.’ demiştim ya, işte rüyada gördüğün dolunaylardan birisi bu! Bu en hayırlısı...” demiş.

Mübârek belki de ikincinin ve üçüncünün kim olduğunu da biliyordu. Çünkü, onlar evliyânın en yüksekleri... İkincinin kendisi olduğunu, üçüncünün de Hazret-i Ömer olduğunu Allah-u A’lem, biliyordu. Onlar büyük zatlar...

İşte bu Hazret-i Ömer büyük zât... Peygamber Efendimiz’in kayınpederi... Hücrene gömülmek nasib olmuş. Niye bunları anlatıyorum muhterem kardeşlerim?.. İslâm aleminde çeşitli mezhebler oluşmuş da, yersiz yurtsuz düşmanlıklar da oluşmuş.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’e, Ömer Efendimiz’e düşman insanlar var... Onlara mantıklı bir söz olarak söylüyorum:

“—Bakın, hayırlı bir insan olmasalardı, bunların Peygamber Efendimiz’in yanına gömülmelerini Allah nasib etmezdi. Hem Aşere-i Mübeşşere’den olduklarını Peygamber Efendimiz söylemiş, hem de kabrine gömülmek nasib olmuş. Buradan artık anlayın, aleyhinde konuşmayın şu mübâreğin!.. Dilinizi uzatmayın, bilmediğiniz işlere karışmayın!” demek istiyorum yâni.

Hazret-i Ömer RA, şehir-i ramazan geldiği zaman dermiş ki:

مَرْحَبًا بِشَهْرِ خَيْرٍ ، خَيْرُكَ لَهُ ؛ صِيَامَ نَحَارِهِ ،
وَقِيَامَ لَيْلِهِ .

(*Merhaban bi-şehri hayrin*) “Hoş geldin ey hayırla dolu olan şehir!”

Şehr sözünü açıklayayım: Bizim ay dediğimiz 29-30 günlük zaman parçasına Arapçada *şehr* derler. *Şehr-i ramazan*, Ramazan ayı demek... Farsçada *mah* derler. Mâh-ı Ramazan, Farsça Ramazan ayı demek... *Şehir* deyince, hani surları olan, evleri olan mekân aklınıza gelmesin. Bizim o anlamda kullandığımız *şehir* kelimesi, Farsçadan gelme...

Ramazan geldiği zaman, “Merhaba hoş geldin ey hayır ayı!” dermiş. (*Hayrû küllühû; sıyâmü nehâruhû, kıyâmu leylühû*) Gündüzkü orucu, geceki namazı; hepsi hayır... Geceki namazı nedir?.. Gece ne zaman başlıyor?.. Güneş battığı zaman, akşam ezanı okundu mu, gündüz biter gece başlar. Geceki namaz dediği teravih namazıdır.

d. Teheccüd Namazı

Ama teravih namazını kıldıktan sonra aşık-ı sâdıklar, evlerine gitmişler, abdestleri var, biraz daha namaz kılmışlar... Oh, nûrün alâ nûr, kaymak üzerine kaymak!.. Çok güzel, Allah kabul etsin...

Veyâhut, uyumuş... Gündüz çalıştı, terâvih namazını kılınca biraz daha yoruldu, geldi. Şimdi kış olduğundan, saat sekizde

bitiyor her şey... Dışarı çıksa uyuyamaz insanlar, yine bir şeylerle vakit geçirirler. Hadi diyelim uyudu. Sahura kalktı. Sahura kalktığı zaman abdest alacak, iki rekât teheccüd namazı kılacak!.. Neden?..

Kur'an-ı Kerim'de teheccüd namazı, Peygamber Efendimiz'e tavsiye edilmiş bir namaz...
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

(اسراء:٧٩)

(Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek, asâ en yeb'aseke rabbüke makâmen mahmûdâ)
[Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafile olmak üzere namaz kıl. Böylece Rabbinin, seni, övgüye değer bir makama, Makâm-ı Mahmûd'a göndereceğini umabilirsin.]
(İsrâ, 17/79)

Peygamber Efendimiz'e böyle buyuruyor Rabbimiz... “Geceleyin teheccüd namazı kıl!” diye emrediyor, tavsiye ediyor. Efendimiz de hiç bırakmamış teheccüd namazını...

Hadis-i şerifinde de buyurmuş ki:⁴

⁴Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, 16

رَكَعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Geceleyin kılınan iki rekât namaz, dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır.”

Dünyadan da deyince, insan zihninde tecessüm ettiremiyor. İçindekiler de deyince, o zaman iş biraz daha iyi anlaşılıyor. Dünyanın içinde neler var neler: Sahiller var, köşkler var, saraylar var, hazineler var... Çok şeyler var dünyada... Dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlı, geceleyin kalkıp da iki rekât namaz kılmak... Başka zaman kalkamıyoruz. Neden?.. Geç yatıyoruz, uykumuzu alamıyoruz, alışmamışız; gece kalkamıyoruz, sabah namazına zor kalkıyoruz. Sabah namazına bile kalkmak zor oluyor. Hani halkın, avâmın umûmî durumu budur. Ama, dinimiz o kadar güzel ki, avamına havâsına Ramazan ayında, şerbet bahanesine, tatlı bahanesine, baklava, börek, çörek, pilâv bahanesine geceleyin kaldırıyor. Geceleyin uykuyu herkes bölüyor mu?.. Bölüyor. Ahlamadan, ohlamadan memnun olarak kalkıyor. Çocuk da kalkıyor, büyük de kalkıyor, efe de kalkıyor, pehlivan da kalkıyor... Herkes kalkabiliyor. Başka zaman kalkmaz, ayağından sürüklesen kalkmaz. Kuvvetliyse, bağırır, çağırır, kaldıracak insanı yanından kaçirttırır, kalkmaz. Ama ramazanda kalkıyor. Ne yapacak?.. Mâdem kalkmış, abdest alacak, iki rekât teheccüd namazı kılacak;

dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlı mükâfatları kazanacak. Kaçırmayacak bu fırsatı... Ben de bunu kaçırmayın diye, size sözün arasında söylüyorum.

Hazret-i Ömer ne dermiş:

“—Her şeyi, her haliyle hayır olan; gündüz orucu da hayırlı, gece namazı da hayırlı olan ey mübârek ay, hoş geldin!” Gecesindeki namaz da hayırlı, gündüzündeki oruç da hayırlı... Gündüzündeki orucun hayırlı olması neden muhterem kardeşlerim?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XXIII, s.11, no:6938; Müslim, *Sahîh*, c.VI, s.19, no:1946; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.234, no:695; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.45, no:1235; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.232, no:8492; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.269, no:1649; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.235, no:7898; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.279, no:3285; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2675; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.379, no:7723; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.288, no:921; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.476, no:2507; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.5, no:8986; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.269, no:541; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.174, no:1120; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.273; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.66, no:254; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIII, s.219; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.99; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.162, no: 1955; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.371; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.806, no:1151; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.397, no:2183; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.232, no:7174; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.232, no:8492; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.286, no:1005; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.273, no:8117; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.90, no:2523; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2677; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.288, no:921; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.5, no:8986; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.394, no:2181; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II,

الصَّوْمَ لِي، وَأَنَا أَجْزِي بِهِ

(خ.م. عن أبي هريرة)

(*Es-savmü lî, ve ene eczî bihî*) “Oruç benimdir, orucu ben kendime kabul ediyorum. Onun mükâfatını ben vereceğim. Hesâba gelmeyecek şekilde mükâfatını ben vereceğim.”

Çünkü, oruç gizli bir şeydir. Namaz gibi değildir ki!.. Namaz kıldığın zaman görünüyor; oturuyorsun, kalkıyorsun, selâm veriyorsun... vs. Oruçta belli olmuyor, sormazsan bilemezsin. Ramazan'da herkes oruçludur diye tahmin ederiz de, ramazanın dışında bir insanın oruçlu olup olmadığını anlayamazsın.

“—Buyur!” dersin;

“—Yiyemeyeceğim, teşekkür ederim!” der.

“—Yâhu, otur, buyur soframıza!..”

“—Teşekkür ederim, almayayım.” der.

s.90, no:2521; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.167, no:915; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.177, no:4478; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.349; Hz. Ali RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.395, no:2182; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.446, no:4256; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.98, no:10078; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.90, no:2522; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.213, no:3691; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.316, no:907; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.59, 141; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.309, no:3391; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1254; Ebû Meysere RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.404; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.445, no:23576-23629 ve 24271-24290; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.416, no:5071-5080; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VIII, s.275, no:7293; 34004, 40317.

“—Oruçlu musun?” diye sorarsın.

Neden?.. Bilemiyorsun, çünkü oruç gizli... İbadetin gizlisi makbul olduğundan ve oruç nefse hakimiyeti temsil ettiğinden... İnsan nefesine hakim oluyor, nefsini yeniyor, arzusunun esiri olmuyor, iradesine sahip oluyor, kendisini tutabiliyor. Bu çok makbul olduğundan, “Oruç benimdir, mükâfatını ben vereceğim!” buyuruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Onun için, her ne kadar aç kalıyorsak da bunun çok faydası var... Bir kere doktorlara sorun, tıbbî faydası var... Şeker fabrikası Burdur’da var, bilmem Antalya’da da var mı? Senenin bazı aylarında fabrikayı bakıma almazlar mı?.. Kampanya biter. Ondan sonra şeker fabrikası demonte edilir, sökülür, boruları ve sâiresi her şeyi temizlenir, bir dahaki kampanyaya hazır hale getirilir. Öyle olmazsa, bir dahaki sene o fabrikada şeker işlenemez. Yâni, bütün cihazları bulaşmış, bozulmuş, tıkanmış olur.

İnsan vücudu da öyledir. Bir ay el-hamdü lillâh şöyle bir tatil ediyor mide... Pankreas bezi tatil ediyor, bütün sindirim cihazları tatil ediyor, karaciğer rahatlıyor... Göbeklerimizde, sırtımızda, karnımızda birikmiş olan yağlar eriyor. Bazan da daha beter şişmanlıyor insan... O da hanımların kabahati... Çok güzel yemekler yapıyorlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi gaflet uykusundan uyandırsın, ârif, âgâh kullarından eylesin... Âşinâsından eylesin, evliyâsından eylesin... Ömürlerimizi rızâsına uygun geçirme-

ye muvaffak eylesin... Tefvikını refik eylesin,
has kullarından olmayı nasib eylesin... Hüsn-ü
hâtimeler ile ahirete göçmeyi nasib eylesin...
Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eyle-
sin...

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
4 Şubat 1995 / 3 Ramazan 1415
Mehmed Çiçek Camii - Antalya

[Bütün HADİS SOHBETLERİ'NE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

